

به نام خدا

تمرین سری اول درس نسبیت خاص

مهلت تحویل: شنبه 15 مهرماه - ساعت 3 تا 4:30 در کلاس درس

سوال اول

فرض کنید باد اتری، با زاویه φ نسبت به یکی از بازوهای آزمایش مایکلسون مورلی می‌وزد. نشان دهید تعداد فرینج‌های جابه‌جا شده در اثر چرخاندن دستگاه به میزان 90 درجه، از رابطه‌ی زیر به دست می‌آید:

$$\Delta N = \frac{v^2}{c^2} \frac{1}{\lambda} (l_1 + l_2) \cos 2\varphi$$

سوال دوم

در این تمرین می‌خواهیم تبدیلات $x \rightarrow \gamma(x + vt)$ و $t \rightarrow \gamma(t + \frac{v}{c^2}x)$ را در حد اختلالی به دست آوریم. از تبدیل گالیه‌ای $x \rightarrow x + vt$ شروع کنید و δt که بر حسب x و v خطی باشد را به نحوی بیابید که تبدیل $t \rightarrow t + \delta t$ ، $c^2 t^2 - x^2$ را تا مرتبه‌ی $O(v^2)$ ناوردا نگه دارد. همین کار را با افزودن یک جمله به تبدیل x و سپس تصحیح تبدیل t ، تا یک مرتبه بالاتر، تکرار کنید و نشان دهید که با بسط تبدیلات اصلی همخوانی دارد.

سوال سوم

فرض کنید $\Psi(x, t)$ کمیتی است که مقدار آن برای تمامی ناظرهای لخت یکسان است.

برای دو دسته از معادلات شرودینگر و کلاین-گوردن بررسی کنید که تحت تبدیلات گالیه چگونه تغییر می کنند.

$$t' = t \quad x' = x - vt$$

برای هر معادله ای که تحت این تبدیلات ناوردا نباشد $f(v)$ را چنان بیابید که معادله ی مورد نظر تحت تبدیلات زیر تغییر نکند.

$$t' = f(v) \left[t - \frac{v}{c^2} x \right] \quad x' = f(v) [x - vt]$$

معادله ی شرودینگر:

$$i\hbar \frac{\partial}{\partial t} \Psi(x, t) = \left(-\frac{\hbar^2}{2m} \nabla^2 + V(x) \right) \Psi(x, t)$$

معادله ی کلاین-گوردن:

$$(\square + m^2) \Psi(x, t) = 0 \quad ; \quad \square = \frac{1}{c^2} \frac{\partial^2}{\partial t^2} - \nabla^2$$